

Europos Sąjungos
Taryba

Briuselis, 2021 m. gruodžio 15 d.
(OR. en)

14964/21

COEST 327

PRANEŠIMAS

nuo:	Tarybos generalinio sekretoriato
kam:	Delegacijoms
Dalykas:	Rytų partnerystės aukščiausiojo lygio susitikimo bendra deklaracija (Briuselis, 2021 m. gruodžio 15 d.)

Delegacijoms priede pateikiama šeštojo Rytų partnerystės aukščiausiojo lygio susitikimo bendra deklaracija, dėl kurios aukščiausiojo lygio susitikimo dalyviai susitarė 2021 m. gruodžio 15 d. Briuselyje.

Rytų partnerystės aukščiausiojo lygio susitikimo bendra deklaracija

„Ekonomikos atsigavimas, atsparumas ir reformos“

2021 m. gruodžio 15 d., Briuselis

Armėnijos Respublikos, Azerbaidžano Respublikos, Moldovos Respublikos, Sakartvelo ir Ukrainos valstybių ar vyriausybių vadovai, Europos Sąjungos atstovai ir jos valstybių narių valstybių ar vyriausybių vadovai susitiko 2021 m. gruodžio 15 d. Briuselyje. Prie šio aukščiausiojo lygio susitikimo taip pat prisidėjo Europos Parlamento pirmininkas ir Regionų komiteto, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto, Europos investicijų banko bei Europos rekonstrukcijos ir plėtros banko, Rytų partnerystės šalių vietos ir regionų valdžios institucijų konferencijos ir EURONEST parlamentinės asamblėjos atstovai.

1. Susirinkome, kad dar kartą patvirtintume tvirtą įsipareigojimą užtikrinti mūsų strateginę, plataus užmojo ir į ateitį orientuotą Rytų partnerystę – ji tebėra tvirtai grindžiama bendromis pagrindinėmis vertybėmis, abipusiais interesais ir bendra atsakomybe, atsakingumu, įtraukumu, diferenciacija bei tarpusavio atskaitomybe. Mūsų partnerystė, kaip konkretus Europos kaimynystės politikos aspektas, leidžia suartinti Europos Sąjungą ir jos Rytų Europos partnerius. Ja siekiama skatinti stabilumą, klestėjimą ir tarpusavio bendradarbiavimą, taip pat stiprinti mūsų įsipareigojimą vykdyti būtinas reformas ir spręsti pasaulinius ir regioninius uždavinius, su kuriais susiduriame, visų mūsų piliečių labui.

VERTYBĖS

2. Mus sieja mūsų bendras ryžtas toliau stiprinti demokratiją ir teisinę valstybę mūsų šalių visuomenėse. Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių, įskaitant mažumoms priklausančių asmenų teises, apsauga, įtraukios visuomenės puoselėjimas, lyčių lygybės skatinimas, taip pat visiška pagarba tarptautinės teisės principams ir normoms tebėra mūsų partnerystės kartiniai akmenys ir mūsų bendro darbo visose prioritetinėse srityse pagrindas. Europos Sąjunga tebėra įsipareigojusi remti visų savo Rytų partnerių teritorinį vientisumą tarptautiniu mastu pripažintų jų sienų ribose, nepriklausomybę ir suverenumą, užtikrinant, kad būtų paisoma ir laikomasi tikslų ir principų, įtvirtintų JT chartijoje, 1975 m. Helsinkio baigiamajame akte ir 1990 m. ESBO Paryžiaus chartijoje – tai yra esminiai mūsų bendros vizijos siekiant taikios ir nedalomos Europos aspektai.
3. Dar kartą patvirtiname savo įsipareigojimus, prisiimtus ankstesniuose aukščiausiojo lygio susitikimuose ir dvišaliuose susitarimuose, taip pat savo pasiryžimą juos įgyvendinti. Šiame kelyje mūsų plataus užmojo reformų darbotvarkė ir tvirtesnis bendradarbiavimas tebėra būtina pažangos ir paramos sąlyga: didinti regiono gerovę ir skatinti jame taiką, stabilumą, tvarumą ir atsparumą, visų pirma COVID-19 pandemijos kontekste. Mūsų bendradarbiavimu ir parama visų pirma sieksime įgyvendinti svarbiausius pasaulinės politikos tikslus, be kita ko, įgyvendinti Paryžiaus susitarimą dėl klimato kaitos ir JT darbotvarkę iki 2030 m. bei jos darnaus vystymosi tikslus.
4. Esame labai susirūpinę dėl nuolatinio destabilizavimo ir tebevykdomų tarptautinės teisės principų pažeidimų daugelyje Rytų partnerystės regiono dalių – tai kelia grėsmę taikai, saugumui ir stabilumui. Raginame atnaujinti pastangas skatinti taikiai spręsti neišspręstus konfliktus Rytų partnerystės regione laikantis tarptautinės teisės principų ir normų. Taikus konfliktų sprendimas, pasitikėjimo didinimas ir geri kaimyniniai santykiai yra itin svarbūs ekonominiam bei socialiniam vystymuisi ir bendradarbiavimui. Palankiai vertiname ES pastangas, aktyvesnę veiklą ir svarbesnį vaidmenį užkertant kelią konfliktams, sprendžiant konfliktus ir stiprinant pasitikėjimą, pasitelkus esamus sutartus derybų formatus ir procesus arba juos remiant, be kita ko, vykdant veiklą vietoje, kai tinkama.

5. Mūsų bendradarbiavimo aprėptį ir išsamumą lemia mūsų atitinkami susitarimai; jiems ir toliau poveikį darys tiek ES, tiek partnerių užmojai bei poreikiai, taip pat reformų vykdymo tempas ir kokybė. Pripažįstame, kad ES sąlygomis ir paskatomis grindžiamas požiūris („parama pagal pažangą“ ir „mažiau paramos už mažesnę pažangą“) ir toliau daugiausia naudos duos aktyviausiai reformas vykdančioms partneriams.
6. Dar kartą patvirtiname suverenią kiekvieno partnerio teisę pasirinkti užmojų lygį ir tikslus, kurių jis siekia savo santykiuose su Europos Sąjunga. Pabrėžiame, kad tai yra konstruktyvi partnerystė, kuri nėra nukreipta prieš nieką, o yra skirta tam, kad būtų prisidėta prie taikos ir klestėjimo visose kaimynystės šalyse. Rytų partnerystė išliks įtrauki ir lanksti, todėl suteiks galimybę bendrai spręsti bendrus regioninius ir pasaulinius uždavinius daugelyje sričių, be kita ko, vykdamas glaudesnę sektorinę bendradarbiavimą ir mainus. Šiuo atžvilgiu pabrėžiame mūsų konkretų tikslą stiprinti ir remti regioninę bendradarbiavimą Rytų partnerystės regione, be kita ko, stiprinant sąsajas ir transporto jungtis.

PARTNERYSTĖ

7. Teigiamai vertiname tai, kad visiškai įsigaliojo asociacijos susitarimai ir nuostatos dėl išsamių ir visapusiškų laisvosios prekybos erdvių (IVLPE) su Moldovos Respublika, Sakartvelu ir – priėmus 2016 m. gruodžio mėn. ES valstybių ar vyriausybių vadovų sprendimą – su Ukraina.

8. Šiame kontekste pripažįstame atitinkamų partnerių europinius siekius ir europinės krypties pasirinkimą, kaip nurodyta asociacijos susitarimuose. Šiuose susitarimuose numatyta spartinti politinę asociaciją ir ekonominę integraciją su Europos Sąjunga. Palankiai vertiname iki šiol padarytą pažangą ir raginame visapusiškai įgyvendinti šiuos asociacijos susitarimus ir jų išsamias ir visapusiškas laisvosios prekybos erdves. Primename, kad veiksmingas asociacijos susitarimų ir jų IVLPE įgyvendinimas, siejamas su platesniu reglamentavimo derinimo procesu ir susijusiomis būtinomis reformomis, padeda sudaryti sąlygas glaudesniems ekonominiams ir prekybos santykiams su ES, o tai leidžia vykdyti tolesnę laipsnišką ekonominę integraciją į Europos Sąjungos vidus rinką, kaip numatyta asociacijos susitarimuose. ES tebėra įsipareigojusi remti asocijuotųjų partnerių pastangas šioje srityje.
9. ES ir suinteresuoti partneriai gerai vertina tai, kad 2021 m. kovo mėn. įsigaliojo ES ir Armėnijos visapusiškos ir tvirtesnės partnerystės susitarimas, palankiai vertina iki šiol padarytą pažangą ir skatina visapusiškai įgyvendinti šį susitarimą, kad būtų sukurta naujo lygmens partnerystė.
10. ES ir suinteresuoti partneriai palankiai vertina pažangą tebevykstančiose ES ir Azerbaidžano derybose dėl naujo visapusiško susitarimo.
11. ES apgailestauja dėl Baltarusijos valdžios institucijų sprendimo sustabdyti dalyvavimą Rytų partnerystėje ir tikisi, kad bendradarbiavimas su Baltarusijos valdžios institucijomis bus atnaujintas, kai tik bus sudarytos reikiamos sąlygos taikiam perėjimui prie demokratijos, kad būtų galima remtis bendra darbotvarke, grindžiama bendromis vertybėmis ir bendrais interesais. Tuo tarpu ES toliau angažuojasi su Baltarusijos piliečiais, pilietine visuomene bei nepriklausoma žiniasklaida ir remia juos. Išsamus iki 3 mlrd. EUR vertės ekonominės paramos demokratinei Baltarusijai planas atspindi ES įsipareigojimą remti Baltarusijos žmonių demokratinį pasirinkimą. ES pakartoja ankstesnius pareiškimus ir smerkia tai, kad Baltarusijos valdžios institucijos naudoja migrantais ir pabėgėliais kaip priemone, ir iš tiesų smerkia visus migrantų naudojimo politiniais tikslais atvejus.

12. Atsižvelgdama į diferencijavimo ir įtraukimo principus, ES pripažįsta trijų asocijuotųjų partnerių – Sakartvelo, Moldovos Respublikos ir Ukrainos – iniciatyvą stiprinti bendradarbiavimą su ES ir atkreipia dėmesį į tai, kad jie aktyviau tarpusavyje koordinuoja savo veiksmus bendro intereso klausimais, susijusiais su asociacijos susitarimų ir IVLPE įgyvendinimu, ir dėl bendradarbiavimo Rytų partnerystės kontekste. Šiomis aplinkybėmis, remiantis iki šiol padaryta pažanga ir vykstant bendroms diskusijoms dėl su asociacija susijusių reformų, siekiant palengvinti visišką asociacijos susitarimų / IVLPE įgyvendinimą, ES ir visi suinteresuoti partneriai nagrinės tvirtesnio sektorinio bendradarbiavimo galimybes, įskaitant dvejopos žaliosios ir skaitmeninės pertvarkos, jungčių, energetinio saugumo, teisingumo ir vidaus reikalų, strateginės komunikacijos ir sveikatos priežiūros sritis, tačiau jomis neapsiribojant. Kartu ES ir toliau pabrėžia įtraukimo principo svarbą, nes juo visiems suinteresuotiesiems partneriams sudaromos vienodos sąlygos naudotis galimybėmis ir ištekliais.
13. Ir toliau esame pasirengę nagrinėti galimybę bendradarbiauti su trečiosiomis šalimis atsižvelgiant į kiekvieną konkretų atvejį ir remiantis bendromis vertybėmis, be kita ko, užtikrinant papildomumą su kitais regioniniais formatais, pavyzdžiui, Juodosios jūros sinergija, kai tokiu dalyvavimu būtų prisidėta prie Rytų partnerystės tikslų ir jis suteiktų jiems pridėtinės vertės.

14. Sieksime stiprinti bendradarbiavimą, be kita ko, remdamiesi bendru komunikatu „Rytų partnerystės politika po 2020 m. Atsparumo stiprinimas. Visiems naudinga Rytų partnerystė“¹ ir išsamiai pasikonsultavę su valstybėmis narėmis, Rytų šalimis partnerėmis ir kitais Rytų partnerystės suinteresuotaisiais subjektais, taip pat remdamiesi jų indėliu. Atsparumo didinimas tebėra mūsų svarbiausias politikos tikslas pagal mūsų darbotvarkę „Ekonomikos atsigavimas, atsparumas ir reformos“, grindžiamą dviem ramsčiais: valdymu ir investicijomis. Palankiai vertiname priede apibendrintus konkrečius laikotarpio po 2020 m. prioritetus ir visų pirma pabrėžiame, kad daug dėmesio skiriama tam, kad būtų užtikrinta konkreti nauda žmonėms. Naujoji darbotvarkė bus grindžiama 2,3 mlrd. EUR vertės regioniniu ekonomikos ir investicijų planu – pagal jį regionui būtų galima sutelkti iki 17 mlrd. EUR viešųjų ir privačiųjų investicijų, taip remiant būsimą darbotvarkę. Šis daugiašalis ir daugiasektorinis investicijų planas yra naudingas visam Rytų partnerystės regionui. Pripažįstame likusius iššūkius ir pabrėžiame, kad tvari reformų pažanga šalyse partnerėse ir jos stebėseną, glaudžiai koordinuojant veiksmus su ES valstybėmis narėmis, visų pirma bendrų pagrindinių vertybių ir valdymo, teisinės valstybės, teisingumo sektoriaus reformos ir kovos su korupcija srityse, tebėra labai svarbios siekiant Rytų partnerystės tikslų ir sėkmingam jos darbotvarkės, įskaitant Ekonomikos ir investicijų planą, įgyvendinimui. ES parama atspindės jos sąlygomis ir paskatomis grindžiamą požiūrį ir priklausys nuo sutartų reformų įgyvendinimo. Tai turės įtakos struktūrinėms reformoms, visų pirma teisinės valstybės bei teisingumo sistemos reformos ir kovos su korupcija srityse.

¹ JOIN (2020) 7 final, 2020 3 18.

15. Tam, kad būtų didinamas atsparumas, daugiausia dėmesio skirsime teisinės valstybės stiprinimui, veiksmingo, skaidraus ir atskaitingo viešojo administravimo visais valdžios lygmenimis sukūrimui, kovai su sukčiavimu, korupcija ir ekonominiais nusikaltimais, kovai su organizuotu nusikalstamumu ir saugumo stiprinimui, taip pat kibernetinio atsparumo didinimui, įskaitant atsparumą kibernetinėms ir hibridinėms grėsmėms. Pabrėžiame, kad svarbu stiprinti, kai tikslinga, dialogą saugumo klausimais ir bendradarbiavimą BSGP srityse, ir šiuo atžvilgiu palankiai vertiname vertingą partnerių indėlį į ES misijas bei operacijas ir ES paramą pagal Europos taikos priemonę (ETP). Bus skatinama laipsniška konvergencija užsienio ir saugumo politikos srityje, atsižvelgiant į partnerių įsipareigojimus ES. Taip pat dar kartą patvirtiname, kad siekiant didinti atsparumą, be kita ko, kovoti su dezinformacija ir manipuliavimu informacija, svarbu stiprinti strateginę komunikaciją, ir raginame laikytis tvirtesnio ir strategiškesnio požiūrio, taip pat stiprinti ES ir Rytų partnerių bendradarbiavimą. Pabrėžiame gerai veikiančios žiniasklaidos aplinkos ir žodžio laisvės svarbą, pripažindami, kad nepriklausomai žiniasklaidai reikia didesnės paramos. Šia partneryste bus siekiama stiprinti pilietinei visuomenei palankią aplinką ir jaunimo dalyvavimą, kaip pabrėžta 2021 m. lapkričio mėn. Slovėnijoje įvykusiame 5-ajame Rytų partnerystės jaunimo forume, švietimo reformą, stiprinti nepriklausomą žiniasklaidą, skatinti demokratiją, vengti kurstytojiškos retorikos ir provokacinių veiksmų, propaguoti lyčių lygybę ir integruoti lyčių lygybės aspektą, apsaugoti žmogaus teises, stiprinti sveikatos sistemų atsparumą ir atsižvelgiant į nacionalinę kompetenciją dėti pastangas pagerinti teisėtą judumą ir darbo jėgos judumą, kartu bendromis pastangomis kovojant su neteisėta migracija.

16. Taip pat daug dėmesio skirsime ekonominio atsparumo didinimui skatinant prekybą ir ekonominę integraciją, investicijas ir galimybes gauti finansavimą, geresnes transporto jungtis, taip pat investuojant į žmones ir žinių visuomenes. Šiuo atžvilgiu ES ir suinteresuoti partneriai palankiai vertina tai, kad neseniai pasirašyti bendrosios aviacijos erdvės susitarimai su Armėnija ir Ukraina. ES ir suinteresuoti partneriai taip pat palankiai vertina susitarimus su Armėnija, Moldovos Respublika, Sakartvelu ir Ukraina dėl jų prisijungimo prie programos „Europos horizontas“. ES ir suinteresuoti partneriai palankiai vertina tai, kad užbaigtas pietinio dujų koridoriaus projektas – juo prisidėta prie dujų šaltinių ir tiekimo į ES maršrutų įvairinimo. Kaip patvirtinta 2021 m. birželio mėn. Portugalijoje įvykusiame 3-iajame ministrų susitikime aplinkos ir klimato kaitos klausimais, stengsimės didinti aplinkosauginį atsparumą ir atsparumą klimato kaitai skatindami žaliąją pertvarką, diegiant investicijas ir bendradarbiaujant žiedinės ekonomikos, žaliojo ekonomikos augimo ir prisitaikymo prie klimato kaitos klausimais, ir stiprindami biologinę įvairovę. ES remia šalių partnerių pastangų intensyvinimą siekiant neutralaus poveikio klimatui 2050 m., joms laipsniškai atsisakant anglių ir nustatant platesnio užmojo nacionalinio lygmens įpareigojančius veiksmus, ir bendromis pastangomis sieksime paspartinti jų įgyvendinimą laikantis COP26 priimtų įsipareigojimų. Taip pat suvienysime jėgas spartindami energetikos pertvarkos procesą, kad būtų sumažintas anglies pėdsakas ir toliau stiprinamas įtraukus darnus vystymasis energetikos sektoriuje atitinkamai laikantis Europos energetikos sąjungos strategijos. Intensyviau dirbsime, kad būtų sustiprintas energetinis saugumas kintančiomis aplinkybėmis ir užkirstas kelias tam, kad dujos būtų naudojamos kaip ginklas arba geopolitinis svertas. Branduolinė sauga taip pat bus didinama. Paspartinsime perėjimą prie darnaus išmaniojo judumo. Taip pat sieksime paspartinti skaitmeninę transformaciją, įskaitant investicijas į skaitmeninę infrastruktūrą ir e. valdymą. Remdamiesi regioniniu tarptinklinio ryšio susitarimu, toliau nagrinėsime galimybę sukurti ES ir Rytų partnerių bendrą tarptautinę tarptinklinio ryšio erdvę, įskaitant ekonominiu požiūriu tvarų tarptinklinio ryšio tarifų mažinimą.

SOLIDARUMAS

17. Klimato krizei ir aplinkos bei energetikos iššūkiams įveikti reikia, kad visos šalys skubiai imtųsi veiksmų. Primename, kad socialinis ir ekonominis atsigavimas ir ilgesnio laikotarpio vystymasis po COVID-19 suteikia galimybę didinti atsparumą investuojant į tvarias jungtis ir spartinant žaliąją ir skaitmeninę pertvarką laikantis visą ekonomiką apimančio požiūrio, nė vieno nepaliekant nuošalyje. Įsipareigojame tai padaryti siekdami didinti įsidarbinamumą ir kurti deramo darbo galimybes, kartu siekdami iki 2050 m. pereiti prie neutralaus poveikio klimatui, žiedinės ir efektyvaus išteklių naudojimo ekonomikos.
18. Esame solidarūs kovoje su COVID-19 pandemija – ji yra precedento neturintis iššūkis mūsų sveikatos priežiūros sistemoms, ekonomikai ir visuomenei. Atsižvelgdami į Europos komandos principu grindžiamą skubios paramos paketą, kuriam nuo 2020 m. sutelkta daugiau kaip 2,5 mlrd. EUR, pripažįstame nuolatinį ES ir jos valstybių narių įsipareigojimą padėti šalims partnerėms kovoti su pandemija, vykdyti skiepijimo procesą, kovoti su dezinformacija, nukreipta prieš vakcinas, ir skatinti užtikrinti ilgesnio laikotarpio sveikatos sistemų atsparumą. Džiaugiamės, kad taikant priemonę COVAX ir ES dalijimosi vakcinomis mechanizmą šalims partnerėms buvo dovanota daugiau kaip 13 mln. vakcinų dozių, ir palankiai vertiname papildomą ES paramą pagal Rytų partnerystei skirtą Europos komandos iniciatyvą dėl dalijimosi COVID-19 vakcinomis; tikimasi, kad artimiausiais mėnesiais ji paskatins tolesnį pristatymą. Palankiai vertiname Armėnijos, Moldovos Respublikos, Sakartvelo ir Ukrainos, o netrukus – ir Azerbaidžano skaitmeninių COVID-19 pažymėjimų tarpusavio pripažinimą, nes taip sudaromos sąlygos saugiau ir lengviau keliauti į ES ir iš jos. Siekiant suvaldyti, sušvelninti ir įveikti pandemiją ir jos padarinius, raginame užtikrinti pasaulinį solidarumą, intensyvesnį tarptautinį bendradarbiavimą ir veiksmingą daugiašališkumą – visa tai yra būtina norint įveikti virusą, kartu dedant tolesnes skiepijimo pastangas, taip pat prisidedant prie lygybės galimybių įsigyti vakcinų srityje visame pasaulyje ir vykdamas veiksmingas skiepijimo kampanijas.

BENDRA ATSAKOMYBĖ

19. Raginame stiprinti bendrą atsakomybę ir dar kartą patvirtiname įtraukus visų visuomenės grupių angažavimosi svarbą, pabrėždami, kad būtina toliau angažuotis su pilietine visuomene, visų pirma su jaunimu, propaguojant lyčių lygybę, toleranciją ir kultūrų dialogą. Angažavimasis su pilietine visuomene, be kita ko, per Rytų partnerystės pilietinės visuomenės forumą, ir platesnė informavimo veikla bei tikslinė parama, skirta visuomeninėms pilietinės visuomenės organizacijoms ir socialiniams partneriams, tebėra neatsiejama šios partnerystės dalis. Patvirtiname Rytų partnerystės bendradarbiavimo daugiašalio aspekto svarbą ir raginame toliau dirbti tobulinant dabartinę struktūrą, siekiant prisitaikyti prie naujų prioritetų ir padaryti ją lankstesnę ir veiksmingesnę. Palankiai vertiname ir norime toliau skatinti EURONEST parlamentinės asamblėjos, Rytų partnerystės šalių vietos ir regionų valdžios institucijų konferencijos (CORLEAP), taip pat kitų svarbių suinteresuotųjų subjektų, įskaitant Rytų partnerystės pilietinės visuomenės forumą, vaidmenį ir palankiai vertiname sistemingesnį bendradarbiavimą su ekspertų grupėmis ir Europos bei tarptautinėmis finansų įstaigomis.
20. Laukiame kito Rytų partnerystės aukščiausiojo lygio susitikimo 2023 m. – tai bus pirmasis vertinimo ir peržiūros, kaip įgyvendinami naujos kartos prioritetai ir tikslai, etapas.

Rytų partnerystės prioritetai po 2020 m.

Kaip nurodyta šios bendros deklaracijos 14 punkte, šiame priede apibendrinami Rytų partnerystės darbotvarkės po 2020 m. politiniai tikslai ir uždaviniai, remiantis bendru komunikatu „Rytų partnerystės politika po 2020 m. Atsparumo stiprinimas. Visiems naudinga Rytų partnerystė“², bendru tarnybų darbiniu dokumentu „Ekonomikos atsigavimas, atsparumas ir reformos: Rytų partnerystės prioritetai po 2020 m.“³, taip pat atsižvelgiant į išsamių konsultacijų su valstybėmis narėmis, Rytų šalimis partnerėmis ir kitais Rytų partnerystės suinteresuotaisiais subjektais rezultatus ir remiantis jų indėliu.

Šie politikos tikslai ir uždaviniai grindžiami dviem ramsčiais: 1) valdymas ir 2) investicijos (turi būti remiami pagal Ekonomikos ir investicijų planą su konkrečioms šalims skirtomis pavyzdinėmis iniciatyvomis, kurios turi būti įgyvendinamos kartu su kiekviena šalimi partnere). Ši išsami darbotvarkė, grindžiama pagarba demokratijai, žmogaus teisėms ir pagrindinėms laisvėms, taip pat lyčių lygybe, bus remiama pasitelkiant ES paramos priemones ir sąlygas, įskaitant Kaimynystės, vystomojo ir tarptautinio bendradarbiavimo priemonę „Globali Europa“.

Pagal supaprastintą daugiašalio bendradarbiavimo Rytų partnerystės kontekste struktūrą bus stebima, ar bendra ekonomikos atsigavimo, atsparumo didinimo ir reformų darbotvarkė įgyvendinama orientuojantis į rezultatus, išsamiai ir sistemingai. Įgyvendinant būsimą darbotvarkę bus užtikrinama bendra atsakomybė ir įsipareigojimas, taip pat papildomumas su dvišaliais prioritetais. Ji bus pritaikyta prie kiekvienos šalies partnerės poreikių ir interesų pagal Rytų partnerystės politikos principus. Siūlomi tikslai yra orientaciniai ir grindžiami apskaičiavimais bei ankstesniais veiklos rezultatais.

1. Valdymo ramstis

Siūlomos darbotvarkės valdymo ramstis apima šiuos prioritetus ir veiksmus:

² JOIN (2020) 7 final, 2020 3 18.

³ SWD (2021)186 final, 2021 7 2.

Bendros pastangos siekiant atskaitingų institucijų, teisinės valstybės ir saugumo

1. Geras valdymas visais lygmenimis yra labai svarbus žmonių pasitikėjimui savo vyriausybe. Teisinė valstybė, sėkminga kovos su korupcija politika, kova su organizuotu nusikalstamumu ir didesnis saugumas yra veikiančios įtraukios ir dalyvaujamosios demokratijos ir stiprios bei atsparios visuomenės pagrindas. Šie veiksniai yra svarbios išankstinės darnaus ekonominio ir socialinio šalių partnerių vystymosi sąlygos.
2. Teismų reformos srityje daugiausia dėmesio bus skiriama šalių partnerių teisingumo sistemų ir teisės aktų sistemų derinimui su Europos standartais, kad piliečiams būtų užtikrintas skaidrus, nepriklausomas, atskaitingas, veiksmingas ir profesionalus teisingumo vykdymas. Prie šio tikslo bus prisidedama geriau vertinant, stebint teisingumo reformą ir geriau teikiant ataskaitas dėl jos, užtikrinant prokuratūrų savarankiškumą, gerinant bylų valdymą ir steigiant arba stiprinant nepriklausomas mokymo įstaigas.
3. Siekiant užtikrinti atskaitingą, skaidrą ir veiksmingą viešąjį administravimą visais lygmenimis, numatoma įsteigti Rytų partnerystės viešojo administravimo akademiją ir sustiprinti ES darbo stebėjimo programą, taip pat skatinti lyčių lygybę ir vienodas galimybes naudotis ištekliais, sistemingai integruojant lyčių aspektą ir užtikrinant, kad biudžetas būtų sudaromas atsižvelgiant į lyčių aspektą. Bus remiamos decentralizacijos pastangos siekiant įgalinti vietos ir regionų savivaldą. Bus stiprinamas viešųjų finansų valdymas, skaidrumas ir atskaitomybė jų srityje. Rengiant ir platinant nepriklausomus, patikimus, palyginamus ir lyčiai atžvalgius bei pagal lytį suskirstytus statistinius duomenis, šalims partnerėms bus padedama formuoti įrodymais grindžiamą politiką.

4. Patikrinamas valstybės pareigūnų turto deklaravimas yra itin svarbus kovos su sukčiavimu, korupcija ir ekonominiais nusikaltimais tikslas. Bus kuriamos ir toliau stiprinamos strateginės, teisinės ir institucinės sistemos, kad būtų užkirstas kelias sukčiavimui ir korupcijai ir su jais kovojama laikantis Europos ir tarptautinių standartų, įskaitant pagal JT konvenciją prieš korupciją prisiimtus įsipareigojimus. Viešųjų pirkimų kokybė bus gerinama priimant ES standartus atitinkančius teisės aktus ir įgyvendinant mechanizmus, kuriais būtų užtikrintas didesnis skaidrumas ir viešojo kontrolė. Reikalingos patikimos ir veiksmingos finansinių tyrimų, kovos su pinigų plovimu, turto susigrąžinimo ir tikrosios nuosavybės sistemos. Bus skatinamas šalių partnerių ir atitinkamų ES įstaigų, pavyzdžiui, Eurojusto, Europolo, Europos prokuratūros ir Europos kovos su sukčiavimu tarnybos, spartus ir veiksmingas bendradarbiavimas.
5. Kalbant apie kovą su organizuotu nusikalstamumu ir saugumo stiprinimą, bus intensyvinamas bendradarbiavimas ir keitimasis informacija su atitinkamomis ES įstaigomis teisėsaugos, reagavimo į ekstremaliąsias situacijas, narkotikų ir narkomanijos srityse, taip pat gerinami grėsmių vertinimo pajėgumai. Bus reaguojama į bendrus saugumo iššūkius ir grėsmes, be kita ko, pasitelkiant Europos kovos su nusikalstamumo grėsmėmis daugiadalykę platformą (EMPACT); be to, bus nustatyta ir atitinkamai taikoma sunkių formų ir organizuoto nusikalstamumo grėsmių vertinimo (SOCTA) metodika, taip pat kuriami arba stiprinami nacionaliniai narkotikų stebėjimo centrai ir ankstyvojo perspėjimo sistemos. Bus dedama daugiau pastangų kovoti su prekyba žmonėmis, ypač daug dėmesio skiriant moterims ir vaikams. Bus gerinami gebėjimai kovoti su didelio masto visų prekių kontrabanda, ypač daug dėmesio skiriant organizuotam nusikalstamumui ir produktų saugumui.

6. Bus padedama skatinti taikų neišspręstų konfliktų sprendimą, konfliktų prevenciją ir pasitikėjimo stiprinimo bei susitaikymo pastangas. Bus stiprinama parama nuo konfliktų nukentėjusiems gyventojams, taip pat moterų ir jaunimo vaidmuo taikos kūrimo procese. Be to, laikantis susitarimo dėl civilinių BSGP pajėgumų bus stiprinamas bendradarbiavimas saugumo srityje, dialogai saugumo klausimais ir praktinis bendradarbiavimas bendros saugumo ir gynybos politikos (BSGP) srityje, taip pat atitinkamai didinamas partnerių indėlis į Europos civilines ir karines misijas bei operacijas ir parama pagal Europos taikos priemonę (ETP). Bus sudarytos palankesnės sąlygos ES ir šalims partnerėms keistis patirtimi ir žiniomis; taip pat bus suteikta mokymo galimybių ir padedama stiprinti pajėgumus kovos su hibridinėmis grėsmėmis ir kibernetinio saugumo srityse, galimai įskaitant teorinio modeliavimo pratybas su suinteresuotais partneriais. Siekiant stiprinti gaivalinių nelaimių ir žmogaus sukeltų katastrofų prevenciją, pasirengimą joms ir reagavimą į jas, bus itin svarbus tolesnis bendradarbiavimas civilinės saugos ir nelaimių rizikos valdymo srityje, taikant ES civilinės saugos mechanizmą.
7. Kalbant apie kibernetinį atsparumą ir kibernetinius nusikaltimus, pagrindinis tikslas yra sustiprinta hibridinių grėsmių nustatymo ir vertinimo sistema, kartu stiprinant partnerių gebėjimus kovoti su kibernetiniais nusikaltimais ir didinti kibernetinį atsparumą – atskaitos taškas yra Europos Tarybos Budapešto konvencija. Tai bus užtikrinta gerinant suderinimą su ES teisinėmis, institucinėmis ir kovos su kibernetiniais nusikaltimais politikos sistemomis, vykdant mokymo programas kibernetinių nusikaltimų ir elektroninių įrodymų klausimais, paraleliai vykdant su kibernetiniais nusikaltimais susijusias operacijas, kuriose dalyvauja šalys partnerės, ir, kai tinkama, pradedant taikyti Europolo organizuoto nusikalstamumo internete grėsmės vertinimo metodiką.

Bendros pastangos siekiant atsparios, lyčių lygybe grindžiamos, teisingos ir įtraukios visuomenės

8. Skatinant pilietinei visuomenei, įskaitant socialinius partnerius, palankią aplinką bus teikiama ES parama 2 500 vietos pilietinės visuomenės organizacijų ir parama tokiose naujose srityse kaip socialinės inovacijos, socialinė ekonomika ir socialinis verslumas. Ypatinga parama bus teikiama organizacijoms, veikiančioms ne sostinėse, nuo konfliktų nukentėjusiuose regionuose, vietos kalbomis, ir moterų organizacijoms. Bus padvigubintas jaunųjų Europos ambasadorių skaičius, aktyviau kuriami nacionalinių jaunimo reikalų tarybų ir kitų jaunimui atstovaujančių organizacijų tinklai ir stiprinamas kultūrinis bendradarbiavimas bei kultūrų dialogas.

9. Siekiant užtikrinti, kad vyriausybės būtų atskaitingos, ir padėti kovoti su dezinformacija ES remis nepriklausomas žiniasklaidos priemonės, kuriančias įvairų aukštos kokybės ir faktais grindžiamą turinį, be kita ko, nacionalinėmis ir vietos kalbomis. Taip pat bus skatinama geresnė nepriklausomos, patikimos ir įtikimos žiniasklaidos reglamentavimo aplinka. Siekiant apsaugoti žmones nuo dezinformacijos, bus stiprinami žiniasklaidos priemonių naudojimo raštingumo, informacinio ir skaitmeninio raštingumo įgūdžiai, taip pat kritinio mąstymo įgūdžiai.
10. Bus skatinama pliuralistinė, įtrauki, dalyvaujamoji ir atstovaujamoji demokratija pagal ESBO ir Europos Tarybos standartus, gerinama parlamentinė priežiūra, puoselėjamas politinis pliuralizmas ir siekiama įveikti demokratiniams procesams kylančius skaitmeninius iššūkius.
11. Kalbant apie žmogaus teisių apsaugą, vadovaujantis Europos Žmogaus Teisių Teismo praktika, žmogaus teisės bus tvirtai ginamos, be kita ko, pripažįstant, kad jos yra visuotinės, nedalomos bei tarpusavyje susijusios ir kad jos turi būti taikomos nediskriminuojant jokia forma. Šiame kontekste bus pripažįstamas ir saugomas žmogaus teisių gynėjų vaidmuo puoselėjant žmogaus teises. Itin svarbu bus laiku vykdyti Europos Žmogaus Teisių Teismo sprendimus. Turėtų būti išsaugotos ir toliau plėtojamos mažumų apsaugos teisinės sistemos. Be to, atsižvelgiant į Europos Komisijos ir vyriausiojo įgaliotinio bendrą komunikatą dėl Trečiojo lyčių lygybės veiksmų plano, visose politikos srityse bus skatinama lyčių lygybė ir moterų įgalėjimas, įskaitant priemones, kuriomis siekiama išnaudoti moterų kaip darbo jėgos potencialą, spręsti profesinės segregacijos ir segregacijos pagal sektorius problemas ir panaikinti vyrų ir moterų darbo užmokesčio skirtumą. Verslininkėms bus suteikta daugiau mokymo galimybių, o 40 % visų ES remiamų paskolų MVĮ bus skiriama moterų vadovaujamosioms įmonėms. Beveik visomis ES investicijomis bus siekiama svarbaus lyčių lygybės tikslo. Ir toliau išlieka galimybė prisijungti prie Europos Tarybos Stambulo konvencijos dėl smurto prieš moteris. Kalbant apie pagarbą tautinėms mažumoms priklausančių asmenų teisėms, kaip įtvirtinta JT ir Europos Tarybos konvencijose ir susijusiuose protokoluose, bus vedamas esminis dialogas su mažumoms priklausančių asmenų atstovais ir glaudžiai bendradarbiaujama su Venecijos komisija susijusių teisės aktų klausimais.

12. Kalbant apie judumą, turėtų toliau veikti galiojantys beviziai režimai, veiksmingai užtikrinant, kad būtų nuolat įgyvendinami vizų režimo liberalizavimo kriterijai. Būtų galima svarstyti galimybę, kai tenkinamos sąlygos, pradėti naujus dialogus vizų režimo liberalizavimo klausimu. Reikėtų užtikrinti, kad būtų įgyvendinami susitarimai su atitinkamais partneriais dėl vizų režimo supaprastinimo ir dėl readmisijos. Bus sprendžiami su migracija susiję iššūkiai, be kita ko, kovojama su neteisėta migracija ir sprendžiama nepagrįstų prieglobsčio prašymų problema, taip pat stiprinamas grąžinimas ir readmisija ir skatinama legali migracija, be kita ko, pasitelkiant partnerystės migracijos ir judumo srityse, atsižvelgiant į nacionalinę kompetenciją. Bus intensyviau stiprinami pajėgumai, be kita ko, bendradarbiaujant su ES agentūromis, visų pirma Europos sienų ir pakrančių apsaugos agentūra. Atsižvelgiant į tai, bus sustiprintas veiksmingas ir integruotas sienų valdymas. Siekiame skatinti migracijos ir vystymosi sąsajas, taip pat stiprinti partnerių vyriausybių institucinius gebėjimus ir politiką, kad būtų užtikrintas veiksmingas migracijos valdymas, kartu užtikrinant dvišalį ir daugiašalį kilmės, tranzito ir kelionės tikslo šalių veiksmų koordinavimą, atsižvelgiant į nacionalinę kompetenciją, kad būtų užtikrinta darbuotojų migrantų apsauga, skatinama veiksminga migrantų integracija ir išnaudojamas migracijos šalių viduje ir migracijos iš šalių potencialas, siekiant daryti pažangą darnaus vystymosi srityje laikantis DVT.
13. Darbas sveikatos sistemų atsparumo srityje apims ne tik neatidėliotiną paramą siekiant įveikti COVID-19 pandemiją, bet ir sveikatos sistemų gerinimą, kad sveikatos priežiūros paslaugos būtų įperkamesnės ir prieinamesnės. Siekiama paskiepyti 850 000 sveikatos priežiūros darbuotojų ir (arba) užtikrinti, kad jie galėtų naudotis geresnėmis gydymo priemonėmis, įranga ir darbo sąlygomis. Bus gerinamas bendradarbiavimas skaitmeninių skiepavimo pažymėjimų srityje ir didinamas pasirengimas reaguoti į ekstremalias sveikatos situacijas.

Strateginė komunikacija

14. Sustiprinus kampanijas, bus nuosekliau kuriamas ES įvaizdis vietos kontekste visais lygmenimis ir remiami šalių partnerių strateginės komunikacijos pajėgumai, visų pirma padedant joms kovoti su dezinformacija – teikti piliečiams teisingą ir tikslią informaciją. Bendradarbiaujant su tiksline informaciją skleidžiančia auditorija ir aktyviau bendradarbiaujant su jaunimu bus paskatinta informavimo veikla.

15. Įgyvendinant Rytų partnerystę bus sustiprinti mainai visais lygmenimis, įskaitant parlamentus (pasitelkiant EURONEST parlamentinę asamblėją), vietos ir regionų valdžios institucijas (pasitelkiant konferenciją CORLEAP) ir pilietinę visuomenę, visų pirma pasitelkiant Rytų partnerystės pilietinės visuomenės forumą.

2. Investicijų ramstis

Siūloma darbotvarkė pagal investicijų ramstį bus grindžiama regionui skirtu Ekonomikos ir investicijų planu, į kurį bus įtrauktos kiekvienos šalies partnerės tam tikros pavyzdinės iniciatyvos, – pagal ją bus remiamas atsigavimas po pandemijos naudojantis konkrečiomis ES priemonėmis, įskaitant dotacijų ir paskolų derinimą ir garantijas.

Darbotvarkė apima šiuos prioritetus ir veiksmus:

Bendros pastangos siekiant atsparios, tvarios ir integruotos ekonomikos

16. Skatinant labai reikalingą socialinį ir ekonominį atsigavimą po COVID-19 pandemijos ir kartu atsižvelgiant į dvejopą žaliąją ir skaitmeninę pertvarką, siekiama sukurti ekonominių galimybių, užtikrinti gerovę ir deramą darbą visiems.
17. Kalbant apie prekybą ir ekonominę integraciją, pirmenybė bus teikiama verslo aplinkos gerinimui ir prekybos bei investicijų lengvinimui, išnaudojant žaliosios ir skaitmeninės transformacijos teikiamas galimybes. Bus nuolat teikiama parama siekiant paspartinti išsamių ir visapusiškų laisvosios prekybos erdvių (IVLPE) ir kitų prekybos susitarimų įgyvendinimą ir toliau stiprinti ekonominę integraciją su šalimis partnerėmis ir tarp jų, kad būtų plėtojamos tvarios tiekimo grandinės. Bus itin svarbu bendradarbiauti kilmės įrodymų, įgaliotųjų ekonominės veiklos vykdytojų programų ir suinteresuotųjų šalių partnerių prisijungimo prie Konvencijos dėl bendrosios tranzito procedūros klausimais, taip pat skatinti gerą mokesčių srities valdymą, visų pirma skaidrumą bei keitimąsi informacija ir sąžiningą apmokestinimą, ir remti stipresnį tarptautinį euro vaidmenį. Šiuo atžvilgiu ES toliau remis suinteresuotųjų šalių partnerių pastangas įvykdyti prisijungimo prie bendros mokėjimų euraus erdvės (SEPA) kriterijus. Suinteresuotiems partneriams bus teikiama parama, skirta finansų rinkų plėtrai.

18. Investicijų ir galimybių gauti finansavimą srityje daugiausia dėmesio bus skiriama tam, kad būtų gerinamos mažųjų ir vidutinių įmonių (MVI) galimybės gauti finansavimą, – ES šiuo tikslu suteiks 1 mlrd. EUR finansavimą vietos valiuta ir paramą 500 000 MVI. Be to, ES užtikrins 500 mln. EUR nuosavo kapitalo dydžio investicijas, kad būtų padedama MVI, stiprinama startuolių ekosistema, išlaikomas ekonominis vystymasis, skatinamas moterų verslumas, kuriamos kokybiškos darbo vietos ir vykdoma žalioji ir skaitmeninė pertvarka. Šiuo atžvilgiu bus itin svarbu remti struktūrines reformas, gerinti ekonomikos ir darbo rinkos valdymą, pritraukti tiesiogines užsienio investicijas remiant patikimą investavimo aplinką, propaguoti tarptautinius darbo standartus, mažinti korupciją ir didinti ekonominį atsparumą.
19. Suintensyvinus veiklą už sostinių ribų bus išnaudotas kaimo ir pakrančių vietovių ekonominis potencialas, be kita ko, investuojant į tvarią žemės ūkio maisto produktų gamybą, kuriant geresnes skolinimo žemės ūkio srityje galimybes, remiant veiklos diversifikavimą, skatinant užtikrinti pažangiąją specializaciją ir efektyviau naudoti išteklius ir mažinant išmetamųjų teršalų kiekį. Bent 50 savivaldybių suteikta parama padės joms geriau reaguoti į sudėtingus iššūkius, prisitaikyti prie netikrumo ir klimato kaitos ir didinti atsparumą.
20. Tvarios, taisyklėmis grindžiamos ir saugios transporto jungtys bus sustiprintos baigus kurti išplėstą orientacinį pagrindinį TEN-T tinklą, apimančią visų rūšių transportą (kelių, geležinkelių, oro, jūrų ir vandens transportą, įskaitant vidaus vandenų kelius), ir investuojant į 3 000 km prioritetinių kelių ir geležinkelių modernizavimą išplėstame TEN-T tinkle, siekiant užbaigti šį modernizavimą iki 2030 m. Ši veikla bus vykdoma laikantis ES standartų ir taip, kad būtų užtikrintas atsparumas klimato kaitai ir apribota žala aplinkai, siekiant skatinti ekonominį vystymąsi, regioninę integraciją, prekybą ir judumą. Jungtys taip pat bus stiprinamos baigiant kurti bendrųjų aviacijos susitarimų tinklą ir bendradarbiaujant aviacijos, jūrų ir kelių eismo saugumo srityse, visų pirma įsteigus regioninį kelių eismo saugumo stebėjimo centrą. Bus remiamas šalių partnerių perėjimas prie neutralaus poveikio klimatui energetikos, siekiant padidinti energetinį saugumą įvairinant energijos išteklius ir mažinant priklausomybę nuo naftos ir dujų importo, taip pat mažinant energetikos sistemų priklausomybę nuo iškastinio kuro (investuojant į atsinaujinančiąją energiją ir didinant energijos vartojimo efektyvumą) ir skatinant patikimais teisės aktais grindžiamą energijos rinkos integraciją, siekiant užtikrinti tiekimo saugumą šiame regione. Šiame kontekste bus siekiama modernizuoti nacionalines dujų perdavimo sistemas.

21. Bus toliau investuojama į žmones ir žinių visuomenę ir tokios investicijos bus toliau stiprinamos – studentams ir personalui, tyrėjams, jaunimui ir jaunimo darbuotojams bus suteikta 70 000 individualių galimybių dalyvauti judumo programose. Švietimo reforma ir toliau bus strateginis prioritetas. Bus dedamos pastangos vykdyti modernizavimą ir diegti inovacijas visais švietimo ir mokymo lygmenimis. Tai apima struktūriną ES ir šalių partnerių universitetų, profesinio rengimo ir mokymo įstaigų ir jaunimo organizacijų bendradarbiavimą, taip pat jaunimo užimtumo, įsidarbinamumo, verslumo skatinimą ir įgūdžių ugdymą, be kita ko, sprendžiant protų nutekėjimo problemą. Bus toliau remiamas Rytų partnerystės Europos mokyklos projekto Sakartvele įgyvendinimas. Bus toliau remiama kultūra ir kūrybos sektorius. Bus itin svarbu investuoti į mokslinius tyrimus ir inovacijas, be kita ko, vykdant politikos reformas, didinti bendrąsias mokslinių tyrimų ir inovacijų išlaidas ir remti žaliąją ir skaitmeninę pertvarką, įgyvendinant pažangiosios specializacijos strategijas ir užtikrinant technologijų perdavimą.

Bendros pastangos siekiant aplinkosauginio atsparumo ir atsparumo klimato kaitai

22. ES bendradarbiaus su šalimis partnerėmis, kad regionas būtų iš esmės transformuotas – jo visuomenė taptų teisinga ir klestinti, o ekonomika būtų moderni, efektyvus išteklių naudojimo, neutralaus poveikio klimatui, žiedinė ir konkurencinga, kartu didinant šalių partnerių visuomenių aplinkosauginį atsparumą ir atsparumą klimato kaitai, be kita ko, tausiau naudojant gamtos išteklius ir mažinant priklausomybę nuo iškastinio kuro.
23. Siekiant gerinti žmonių sveikatą ir gerovę, daugiausia dėmesio bus skiriama taršos mažinimui stebint ir gerinant oro kokybę 300 miestų, taip pat tolesnei pažangai siekiant užtikrinti visuotines galimybes gauti švaraus vandens ir naudotis sanitarijos paslaugomis, kad dar 3 mln. žmonių įgytų galimybę naudotis saugiomis vandens tiekimo paslaugomis. Bus tobulinama aplinkosauginė informacija ir atliekamas miestų plėtros planų poveikio aplinkai vertinimas. Bus didinamas visuomenės informuotumas apie žaliuosius ir klimato kaitos klausimus ir skatinamas jos dalyvavimas aplinkos iniciatyvose.

24. Siekiant remti žiedinę ekonomiką ir paspartinti žaliąją ekonomikos atsigavimą bei augimą, padedant ES bus stiprinama klimato politika ir žaliosios investicijos, laikantis Europos žaliojo kurso, ir gerinamas aplinkos valdymas, kad iki 2050 m. būtų užtikrintas poveikio klimatui neutralumas ir didesnio masto prisitaikymas prie klimato kaitos. ES pritars tam, kad iki COP27 šalys partnerės priimtų nacionalines išmetamo dujų kiekio mažinimu grindžiamas vystymosi strategijas, įgyvendintinas iki šimtmečio vidurio. ES yra pasirengusi apsvarstyti galimybę remti šalis partneres joms nustatant veiksmingas išmetamo anglies dioksido kiekio mažinimo sistemas ir (arba) anglies dioksido apmokestinimo politiką, suderintas su atitinkamomis ES sistemomis ir politika, be kita ko, būsimo pasienio anglies dioksido korekcinio mechanizmo (PADKM) kontekste. Bus toliau bendradarbiaujama įgyvendinant Sendajaus nelaimių rizikos mažinimo programą. ES skatins įgyvendinti Darnaus ir išmanaus judumo strategiją, strategiją „Nuo ūkio iki stalo“ ir vykdyti teisingą pertvarką, be kita ko, nuo kasybos priklausomuose regionuose. Bus padidintas novatoriškas kovos su klimato kaita ir žaliojo finansavimas ir atliekami sistemingesni poveikio aplinkai vertinimai. Bus stiprinama ES produktų ir ekologinių inovacijų politika, gerinamas atliekų tvarkymas ir didinamas perdirbimas.
25. Siekiant išsaugoti biologinę įvairovę ir sustiprinti ekonomikos gamtos išteklių bazę, bus remiama vandentvarka, be kita ko, tarpvalstybiniame kontekste, toliau derinant teisės aktus su ES vandens pagrindų direktyva ir atitinkamais tarptautiniais standartais. Bus išplėstos ir sujungtos saugomos teritorijos, pagerinta miškotvarka ir sustiprintas jūrų administravimas aplink Juodąją jūrą, be kita ko, stiprinant jūrų saugumo pajėgumus ir nustatant, kad Juodoji jūra yra išmetamų teršalų kiekio kontrolės rajonas.
26. Stiprinant energetinį saugumą bus remiamas perėjimas prie neutralaus poveikio klimatui energetikos sistemų ir skatinama efektyviai vartoti energiją. Tikslas – 250 000 namų ūkių suvartojamos energijos kiekį sumažinti bent 20 %. Siekti šio tikslo padės plataus masto visapusiška renovacija ir pajėgumų stiprinimas laikantis energijos vartojimo efektyvumo standartų. Reikia išnaudoti visą atsinaujinančiosios energijos potencialą. Bus gerinamas energijos rinkų veikimas, stiprinamos teisės aktų ir reglamentavimo sistemos ir plėtojami tvarūs regioninės energetikos infrastruktūros pajėgumai. Turi būti užtikrintas aukščiausias branduolinės saugos lygis. Bus remiamas regioninis bendradarbiavimas atsinaujinančiųjų išteklių vandenilio ekonomikos srityje.

27. Siekiant paspartinti perėjimą prie darnaus išmaniojo judumo, bus bendradarbiaujama su tarptautinėmis finansų įstaigomis siekiant sukurti naujus miestams skirtus finansavimo mechanizmus. Pirmenybė bus teikiama neiškastiniu kuru grindžiamam ir mažataršiam viešajam ir privačiajam transportui, o senesnės labai taršios transporto priemonės bus pakeistos, be kita ko, vykdant bandomuosius projektus.

Bendros pastangos siekiant atsparios skaitmeninės transformacijos

28. Siekiant plėtoti atsparią skaitmeninę ekonomiką ir visuomenę reikės stiprinti saugią elektroninių ryšių infrastruktūrą, toliau skaitmenizuoti viešojo administravimo institucijas ir privačiojo sektoriaus subjektus ir investuoti į skaitmeninių inovacijų skatinimą bei skaitmeninių įgūdžių ugdymą.
29. Bus siekiama šių tikslų: 80 % namų ūkių, turinčių prieigą prie įperkamo sparčiojo interneto, 80 % Rytų partnerystės viešųjų paslaugų teikiama internetu per sąveikumo platformas, skaitmeniniai parašai tarpusavyje pripažįstami tarp keturių šalių partnerių ir su ES, o sukūrus skaitmeninio švietimo platformą milijonas Rytų partnerystės piliečių įgalinti skaitmeniniu požiūriu.
30. Tarptautinio tarptinklinio ryšio mažmeninės kainos bus gerokai sumažintos, o 5G tinklų kūrimas bus užtikrintas suderinus taikomą požiūrį su ES suderintu požiūriu. Šiame kontekste bus remiamas šalių partnerių tarpusavio susitarimų dėl tarptinklinio ryšio ir spektro ir, kai tinkama, tokių susitarimų su ES įgyvendinimas. Tarpvalstybinė e. prekyba su ES bus gerokai padidinta ir pradės veikti keturi skaitmeniniai transporto koridoriai, papildantys TEN-T tinklą. Didelės investicijos bus skirtos itin našiems skaitmeniniams startuoliams remti.
31. Siekiant padidinti kibernetinį atsparumą ir kibernetinį saugumą, bus sukurtos institucinės, politikos ir teisės aktų sistemos ir pradėta taikyti ES kibernetinio saugumo agentūros (ENISA) kibernetinių grėsmių padėties nustatymo metodika, bendradarbiaujant su ENISA. Bus skatinama toliau derinti teisės aktus su ES ir tarptautiniais duomenų apsaugos standartais.